

OD REDAKTORA NAUKOWEGO

Motywy przewodnim *Roczników Pedagogicznych* 2019, nr 1 jest integralne wychowanie osoby widziane w kontekście inspirowanej chrześcijaństwem pedagogiki katolickiej. Wychowanie to obejmuje całego człowieka, jego życie fizyczne, aktywność intelektualną, życie uczuciowo-emocjonalne, duchowość, wreszcie zdolności wyboru dobra i realizacji zamierzonych celów. Fundamentem tak rozumianego wychowania jest integralny rozwój definiowany jako „całościowy zewnętrzny i wewnętrzny rozwój człowieka i przystosowanie do życia według przyjętego wzoru” (Rynio, 2004, s. 13), w którym zawarta jest pełnia człowieczeństwa. W chrześcijańskiej koncepcji ostatecznie jest ona osiągnięta w Jezusie Chrystusie i przez Jezusa Chrystusa.

Integralny rozwój sprowadza się do koordynacji i harmonii poszczególnych sfer w projekcie życia zdążającym do pełnego rozwoju osobowego. Z kolei warunkiem tak rozumianego rozwoju jest integralne wychowanie, określane jako wspomaganie osoby wychowanka w drodze do osiągnięcia pełni człowieczeństwa – w harmonijnym rozwoju potencjalności, tkwiących w jego wszystkich warstwach, oraz ich integrowaniu ze sobą.

Zawartość niniejszego numeru *Roczników* otwiera bardzo interesujący artykuł Lucyny Dziaczkowskiej pt: *Czym jest pedagogika integralna?* Prezentowane rozważania stanowią próbę odpowiedzi na pytanie zawarte w tytule jak i na inne pytania, np.: Czym jest w swojej istocie pedagogika integralna i czym jest jako dziedzina realnie kreowana przez pedagogów?

Artykuł s. Elwiry Balcer pt.: *Integralne aspekty samowychowania chrześcijańskiego* ukazuje zasadnicze aspekty samowychowania chrześcijańskiego. Autorka podejmuje aspekt antropologiczny i teologiczny, psychologiczny, etyczno-moralny, społeczno-kulturowy i religijno-ascetyczny.

Kolejna publikacja autorstwa piszącej te słowa, pt.: *Pilna potrzeba refleksji nad samoświadomością, podmiotowością i wychowaniem godnym osoby*, dostarcza refleksji na temat wychowania, które dotyka natury ludzkiego serca, pozwala poznać prawdę, miłować dobro i przyłączyć do rzeczywistości po to, aby życie było czymś bardziej pozytywnym i pięknym.

Ciekawe odniesienie istoty wychowania integralnego do rozwoju osobowego człowieka stanowi artykuł Małgorzaty Łobacz. Swoje analizy Autorka koncentruje wokół: godności osobowej jako punktu wyjścia w wychowaniu; wzoru osobowego wychowawcy w relacji do całościowego rozwoju człowieka i wychowania integralnego w dochodzeniu do pełni człowieczeństwa.

Giuseppe Mari z kolei w swoim artykule pokazał w sposób bardzo rzeczowy antropologiczną podstawę pedagogiki odnoszącą się do wychowania mężczyzny i kobiety. Autor wskazuje na kryterium wychowania odnoszące się do natury ludzkiej i jej przeznaczenia.

Eugeniusz Sakowicz w artykule pt.: *W służbie wychowania. Ks. Wincentego Granata „wizja” pedagogii życia i pedagogiki katolickiej* z ogromnym znanstwem przybliży kim był ks. Wincenty Granat (1900-1979), co głosił jako kapłan, profesor, nauczyciel akademicki, pisarz oraz rektor Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego (1965-1970), i co stanowiło imperatyw dla jego pedagogii życia i pedagogiki katolickiej.

Bohaterem wypowiedzi autorstwa Sławomira Olczyka jest *Papież Franciszek jako wychowawca młodzieży*. Przedmiotem analizy Autor czyni papieskie przesłanie skierowane do młodych. Z powodzeniem, opierając się na źródłach obcojęzycznych, ukazuje nieznaną polskiemu odbiorcy genezę myśli pedagogicznej kardynała Jorge Bergoglio – Papieża Franciszka. Samo zaś wychowanie ukazuje jako pasję i wymaganie.

Ks. Kazimierz Pierzchała, jako znawca problemu, zaproponował refleksję pt.: *Teologiczno-pedagogiczny wymiar kary śmierci*. W artykule zajął się złożonym i trudnym wymiarem kary śmierci stosowanej legalnie lub nielegalnie prawie we wszystkich krajach świata od starożytności po czasy współczesne. Publikacja odsłania podejście Kościoła katolickiego do kary śmierci umożliwiające nawet zbrodniarzowi resocjalizację.

Kończące część merytoryczną rozważanie Anny Szudry-Barszcz, pt.: *O niektórych błędach sumienia i trudnościach w ich przekraczaniu*, podejmuje kluczowe zagadnienie etyki pedagogicznej i przybliży koncepcję sumienia i jego wadliwość tkwiącą w braku otwartości na prawdę i obiektywne dobro.

W dziale recenzji czytelnik znajdzie trzy propozycje. Pierwsza autorstwa Grzegorza Grochowskiego pt: *Wokół katolickich wybranych koncepcji samowychowania XX wieku*, druga – Pawła Szupe, przybliży sylwetki uczonych i nauczycieli opracowane przez Annę Królikowską i Joannę Falkowską oraz trzecia Mariana Surdackiego – stanowiąca odniesienie do książki Joanny Sosnowskiej *Opieka społeczna nad dziećmi w Łodzi w latach I wojny światowej*.

Całość wieńczy sprawozdanie autorstwa Marty Buk-Cegiełki i Barbary Borowskiej z konferencji adresowanej do dyrektorów i nauczycieli dotyczące innowacji i eksperymentów pedagogicznych.

Lektura poszczególnych artykułów, tworząc perspektywę dla teorii i praktyki integralnego wychowania w inspiracji pedagogiki chrześcijańskiej, pozwoli należycie zoperacjonalizować pojęcie pedagogiki integralnej.

Dzieląc się osobistym doświadczeniem próby operacjonalizacji tegoż pojęcia, chciałabym zauważyć, że oprócz artykułów tego numeru *Roczników Pedagogicznych*, warto mieć na uwadze także inne prace L. Dziaczkowskiej (Górska, 2008; Górska, 2016), jak również prace m. in.: J. Maritaina (Maritain, 1981), R. Guardiniego (Guardini, 1991), W. Jegera (Jeger, 2001), S. Kunowskiego (Kunowski, 1980), D. Kubinowskiego (Kubinowski, 2006), M. Jaworskiej-Witkowskiej (Jaworska-Witkowska, 2007; Jaworska-Witkowska, 2009), K. Wojtyły (Wojtyła, 1986; Wojtyła, 1969) czy ks. M. Nowaka (Nowak, 2012). Z lektury tych prac wynika, że inspirowana chrześcijaństwem pedagogika integralna respektuje prawo naturalne i może doprowadzić do odkrycia podstawowego prawa stojącego u podłoża istnienia świata i człowieka; uwzględni integralność osoby.

Można zatem powiedzieć, że podejście kompleksowe czy też integralne do wychowania daje możliwość rewizji dotychczasowych ujęć wychowania i kształcenia na rzecz bardziej systemowego i jednocześnie otwartego podejścia z uwzględnieniem takich aspektów, jak dynamiczność, nieprzewidywalność, możliwość, prawdopodobieństwo (Rynio, 2019).

Dr hab. Alina Rynio

e-mail:memor@kul.lublin.pl

BIBLIOGRAFIA

- GÓRSKA, L. (2008). *Podmiot i podmiotowość w wychowaniu. Studium z perspektywy poznawczej pedagogiki integralnej*. Szczecin: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego.
- GÓRSKA, L. (2016). Podmiotowość. W: K. CHAŁAS, A. MAJ (red.), *Encyklopedia aksjologii pedagogicznej* (s. 781-785). Radom: Polskie Wydawnictwo Encyklopedyczne.
- GUARDINI, R. (1991). *Bóg daleki i Bóg bliski* (tł. J. Koźbiał). Poznań: W drodze.
- JAWORSKA-WITKOWSKA, M. (2009). *Ku kulturowej koncepcji pedagogiki*. Kraków: Impuls.
- JAWORSKA-WITKOWSKA, M. (2007). *W stronę pedagogiki integralnej*. Szczecin: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego.
- JEGER, W. (2001). *Paideia. Formowanie człowieka greckiego* (tł. M. Plezia, H. Bednarek). Warszawa: Fundacja Aletheia.

- KUBINOWSKI, D. NOWAK, M. (2006). *Metodologia pedagogiki zorientowanej humanistycznie*. Kraków: Impuls.
- KUNOWSKI, S. (1980). *Podstawy współczesnej pedagogiki*. Łódź: Wydawnictwo Salezjańskie.
- MARITAIN, J. (1981). *Humanizm integralny* (tł. M. Reutt). Warszawa: Krąg.
- NOWAK, M. (2012). *Pedagogiczny profil nauk o wychowaniu*. Lublin: Wyd. KUL.
- RYNIO, A. (2004). *Integralne wychowanie w myśli Jana Pawła II*. Lublin: Wyd. KUL.
- RYNIO, A. (2019). *Wychowanie do odpowiedzialności. Studium teorii i praktyki pedagogiki integralnej*. Lublin: KUL.
- WOJTYŁA, K. (1969). *Osoba i czyn*. Kraków: Polskie Towarzystwo Teologiczne.
- WOJTYŁA, K. (1986). *Miłość i odpowiedzialność*. Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL.